

OBLIGAȚIILE DECLARATIVE ȘI DE PLATĂ, ÎNCEPÂND CU DATA DE 1 IULIE 2012, PENTRU PERSOANELE FIZICE CARE DATOREAZĂ CONTRIBUȚII SOCIALE OBLIGATORII

Luminița IANCU-TOMȘA
Agenția Națională de Administrare Fiscală

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 125/2011¹ pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003² privind Codul fiscal, începând cu data de 1 iulie 2012, competența de administrare a contribuțiilor sociale obligatorii datorate de persoanele fizice prevăzute la Capitolele II și III din Titlul IX² al Codului fiscal a revenit Agenției Naționale de Administrare Fiscală.

Competența de administrare a contribuțiilor sociale datorate de persoanele fizice pentru veniturile aferente perioadelor fiscale anterioare datei de 1 ianuarie 2012, precum și perioadei 1 ianuarie - 30 iunie 2012 cu titlu de contribuții sociale aferente anului 2012 și totodată soluționarea contestațiilor împotriva actelor administrative prin care s-a făcut stabilirea revine caselor de asigurări sociale, potrivit legislației specifice aplicabile fiecărei perioade.

Ca urmare, începând cu data de 1 iulie 2012, persoanele fizice care au calitatea de contribuabili la sistemul public de pensii și la cel de asigurări sociale de sănătate, conform art. 296²¹ din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, au obligația de a plăti contribuțiile de asigurări sociale la organul fiscal competent, conform legii.

I. Obligații declarative și de plată privind contribuția de asigurări sociale de sănătate

A. Persoane fizice obligate potrivit Codului fiscal

În ce privește sistemul de asigurări sociale de sănătate, au calitatea de contribuabil, cu respectarea prevederilor instrumentelor juridice internaționale la care România este parte, după caz, următoarele persoane:

- a) întreprinzătorii titulari ai unei întreprinderi individuale;
- b) membrii întreprinderii familiale;
- c) persoanele cu statut de persoană fizică autorizată să desfășoare activități economice;
- d) persoanele care realizează venituri din profesii libere;
- e) persoanele care realizează venituri din drepturi de proprietate intelectuală, la care impozitul pe venit se determină pe baza datelor din evidența contabilă în partidă simplă;
- f) persoanele care realizează venituri, în regim de reținere la sursă a impozitului pe venit, din activități de natura celor prevăzute la art. 52 alin. (1) și din asocierile fără personalitate juridică prevăzute la art. 13 lit. e) din Codul fiscal;
- g) persoanele care realizează venituri din activitățile agricole prevăzute la art. 71 lit. a)-c) din Codul fiscal, respectiv persoane care realizează venituri din:
 - g₁) cultivarea și valorificarea florilor, legumelor și zarzavaturilor, în sere și solarii special destinate acestor scopuri și/sau în sistem irigat;
 - g₂) cultivarea și valorificarea arbuștilor, plantelor decorative și ciupercilor;

¹ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 125/27.12.2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal (M.O. nr. 938/30.12.2011)

² Legea nr. 571/22.12.2003 privind Codul fiscal (M.O. nr. 927/23.12.2003), cu modificările și completările ulterioare

g₃) exploatarea pepinierelor viticole și pomicole și altele asemenea;

h) persoanele care realizează venituri, în regim de reținere la sursă a impozitului pe venit, din activitățile agricole prevăzute la art. 71 lit. d) din Codul fiscal (valorificarea produselor agricole obținute după recoltare, în stare naturală, de pe terenurile agricole proprietate privată sau luate în arendă, către unități specializate pentru colectare, unități de procesare industrială sau către alte unități, pentru utilizare ca atare);

i) persoanele care realizează veniturile prevăzute la Capitolul III al Titlului IX² din Codul fiscal, în mod exclusiv (cu excepția situației în care se obțin și venituri din drepturi de proprietate intelectuală), respectiv venituri din:

i₁) cedarea folosinței bunurilor;

i₂) investiții;

i₃) premii și câștiguri din jocuri de noroc;

i₄) operațiunea de fiducie, potrivit titlului III;

i₅) alte surse, astfel cum sunt prevăzute la art. 78 din Codul fiscal.

Trebuie totodată amintită și prevederea susceptibilă de interpretări de la art. 296³² din Codul fiscal, potrivit căreia persoanele care nu realizează într-un an fiscal una din categoriile de venituri prevăzute de lege, pentru a dobândi calitatea de asigurat, au obligația plății contribuției individuale lunare de asigurări sociale de sănătate.

B. Excepții

Ca regulă generală, pentru toate veniturile impozabile persoanele fizice datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate, însă legea fiscală prevede și câteva excepții de la plata contribuției:

a) pentru veniturile din drepturi de proprietate intelectuală, dacă se obțin venituri salariale sau asimilate acestora, venituri sub forma indemnizațiilor de șomaj, venituri din pensii mai mici de 740 lei, precum și venituri de natura celor menționate la art. 296²¹ alin. (1) lit. a)-d), g) și h), art. 52 alin. (1) lit. b)-d) și din asocierile fără personalitate juridică prevăzute la art. 13 lit. e) Cod fiscal;

b) pentru veniturile de la Capitolul III al Titlului IX² din Codul fiscal, dacă nu este realizată condiția de exclusivitate a realizării acestora (cu excepția situației în care se obțin și venituri din drepturi de proprietate intelectuală).

C. Obligații declarative și de plată

În ce privește *obligațiile declarative* ale persoanelor fizice, Codul fiscal nu a introdus prevederi speciale în acest sens, sistemul declarativ fiind similar cu cel al impozitului pe venit, potrivit Titlului III din Codul fiscal. Astfel, contribuabilii au obligația depunerii declarației de venit estimat/declarației privind venitul realizat, urmând ca stabilirea obligațiilor de plată să se facă de către organul fiscal competent prin decizie de impunere.

Prin urmare, se poate spune că, potrivit noilor prevederi, persoanele fizice chiar au fost degrevate de unele obligații anterioare datei de 1 iulie 2012, prin depunerea unui singur formular (declarația de venit) într-un singur loc (organul fiscal de domiciliu).

În ce privește *obligațiile de plată* ale persoanelor fizice, astfel cum am precizat mai sus, stabilirea acestora se face de către organul fiscal competent, prin decizie de impunere, pe baza declarației de venit estimat/declarației privind venitul realizat.

Stabilirea obligațiilor de plată se face pentru anul în curs, prin formularul 620 "Decizie de impunere pentru plăți anticipate cu titlu de contribuții de asigurări sociale de sănătate"³, urmând ca definitivarea obligațiilor anuale să se facă prin decizie de impunere anuală.

³ Formularul 620 "Decizie de impunere pentru plăți anticipate cu titlu de contribuții de asigurări sociale de sănătate", cod 14.13.02.15, a fost aprobat prin Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 891/25.06.2012 (M.O. nr. 429/28.06.2012)

În Deciziile de impunere pentru plăți anticipate cu titlu de contribuții de asigurări sociale de sănătate, baza de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate se evidențiază lunar, urmând ca plata să se efectueze:

■ **trimestrial**, în 4 rate egale, până la data de 25 inclusiv a ultimei luni din fiecare trimestru, pentru contribuabilii prevăzuți la art. 296²¹ alin. (1) lit. a)-e) din Codul fiscal;

■ **semestrial**, în două rate egale, până la data de 25 septembrie inclusiv și 25 noiembrie inclusiv, pentru contribuabilii care realizează venituri din activitățile agricole prevăzute la art. 71 lit. a)-c) din Codul fiscal.

Sistemul plăților anticipate nu se aplică în următoarele situații:

a) pentru persoanele fizice care realizează venituri, în regim de reținere la sursă a impozitului pe venit, din activități de natura celor prevăzute la art. 52 alin. (1), din asocierile fără personalitate juridică prevăzute la art. 13 lit. e) din Codul fiscal, precum și din activitățile agricole prevăzute la art. 71 lit. d) din lege. Pentru aceste persoane, plătitorii de venituri au obligația calculării, reținerii și virării contribuțiilor individuale de asigurări sociale de sănătate, acestea fiind obligații finale;

b) pentru persoanele fizice care realizează veniturile prevăzute la Capitolul III al Titlului IX² din Codul fiscal. În aceste situații stabilirea obligațiilor de plată se efectuează de organele fiscale competente, prin decizie de impunere anuală.

Stabilirea obligațiilor anuale de plată a contribuției de asigurări sociale de sănătate se realizează prin decizia de impunere anuală, pe baza căreia se regularizează sumele datorate cu titlu de plăți anticipate efectuate în cursul anului fiscal, ca urmare a depunerii declarației de venit de către contribuabil sau de către plătitorul de venit, după caz.

Prin urmare, stabilirea obligațiilor anuale de plată a contribuției de asigurări sociale de sănătate se va face, de către organul fiscal competent, după termenul de depunere a declarațiilor de venit, respectiv după data de 25 mai a anului următor celui de realizare a veniturilor.

Deciziile de impunere se comunică contribuabililor în conformitate cu prevederile art. 44 din Codul de procedură fiscală⁴.

Plata contribuției de asigurări sociale de sănătate stabilită prin decizia de impunere anuală se efectuează în termen de cel mult 60 de zile de la data comunicării deciziei, iar sumele achitate în plus se compensează sau se restituie potrivit prevederilor Codului de procedură fiscală.

Contribuția obligatorie de asigurări sociale de sănătate se achită la unitățile Trezoreriei Statului din cadrul organelor fiscale în raza cărora sunt luați în administrare contribuabilii, în conturi de venituri bugetare distincte, codificate cu codul de identificare fiscală al contribuabililor.

II. Obligații declarative și de plată privind contribuția de asigurări sociale

A. Persoane fizice obligate potrivit Codului fiscal

În ce privește sistemul public de pensii, sfera de cuprindere a categoriilor de persoane obligate este mai restrânsă față de cea din sistemul de asigurări sociale de sănătate, fiind cuprinse următoarele persoane:

- a) întreprinzătorii titulari ai unei întreprinderi individuale;
- b) membrii întreprinderii familiale;
- c) persoanele cu statut de persoană fizică autorizată să desfășoare activități economice;
- d) persoanele care realizează venituri din profesii libere;

⁴ *Ordonanța Guvernului nr. 92/24.12.2003 privind Codul de procedură fiscală*, republicată (M.O. nr. 513/31.07.2007), cu modificările și completările ulterioare

e) persoanele care realizează venituri din drepturi de proprietate intelectuală, la care impozitul pe venit se determină pe baza datelor din evidența contabilă în partidă simplă;

f) persoanele care realizează venituri, în regim de reținere la sursă a impozitului pe venit, din activități de natura celor prevăzute la art. 52 alin. (1) lit. a)-c) Cod fiscal.

B. Excepții

a) persoanele care sunt asigurate ale sistemului public de pensii, conform art. 6 alin. (1) pct. I-III și V din Legea nr. 263/2010⁵ privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, precum și cele care beneficiază de una din categoriile de pensii acordate în sistemul public de pensii nu datorează contribuția de asigurări sociale pentru veniturile obținute ca urmare a încadrării în una sau mai multe dintre situațiile prevăzute mai sus;

b) contribuabilii al căror venit rămas după deducerea din venitul total realizat a cheltuielilor efectuate în scopul realizării acestui venit, respectiv valoarea anuală a normei de venit, după caz, raportat la cele 12 luni ale anului, este sub nivelul minim prevăzut de lege (35% din câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat). Din textul legii rezultă că evaluarea îndeplinirii condiției de exceptare se face după încheierea anului fiscal, probabil pentru anul fiscal următor.

C. Obligații declarative și de plată

În ce privește *obligațiile declarative* ale persoanelor fizice, Codul fiscal a preluat în principal prevederile aplicabile anterior datei de 1 iulie 2012. Astfel, contribuabilii au obligația depunerii unei Declarații privind venitul asigurat la sistemul public de pensii (formular 600)⁶, prin care declară un venit care reprezintă baza de calcul al contribuției de asigurări sociale. Venitul declarat nu poate fi mai mic de 35% din câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat și nici mai mare decât echivalentul a de 5 ori acest câștig.

Termenul de depunere⁷ a declarației este anual, până la data de 31 ianuarie inclusiv a anului pentru care se datorează contribuția de asigurări sociale, sau de 15 zile de la data producerii evenimentului, pentru persoanele care încep o activitate în cursul anului fiscal.

Persoanele fizice care realizează venituri, în regim de reținere la sursă a impozitului pe venit, din activități de natura celor prevăzute la art. 52 alin. (1) lit. a)-c) nu au obligația depunerii formularului 600, plătitorilor de venituri revenindu-le obligația reținerii, declarării și plății contribuțiilor individuale de asigurări sociale, care sunt obligații finale.

În ce privește *obligațiile de plată* ale persoanelor fizice, acestea se stabilesc de organul fiscal competent, în baza Declarației privind venitul asigurat la sistemul public de pensii (formular 600), prin emiterea formularului 610 "Decizie de impunere privind obligații de plată cu titlu de contribuții de asigurări sociale"⁸.

⁵ Legea nr. 263/16.12.2010 privind sistemul unitar de pensii publice (M.O. nr. 852/20.12.2010), cu modificările și completările ulterioare

⁶ Modelul, conținutul, modalitatea de depunere și de gestionare a declarației au fost aprobate prin *Ordinul comun al președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală și al președintelui Casei Naționale de Pensii Publice nr. 874/221/20.06.2012 pentru aprobarea modelului, conținutului, modalității de depunere și de gestionare a "Declarației privind venitul asigurat la sistemul public de pensii"* (M.O. nr. 421/25.06.2012)

⁷ Termenul de depunere a declarației este prevăzut de *Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 882/25.06.2012 privind stabilirea termenului de depunere a declarației privind venitul asigurat la sistemul public de pensii* (M.O. nr. 427/27.06.2012)

⁸ Formularul 610 "Decizie de impunere privind obligații de plată cu titlu de contribuții de asigurări sociale", cod 14.13.02.14, a fost aprobat prin *Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 891/2012*

În deciziile de impunere privind obligații de plată cu titlu de contribuții de asigurări sociale, baza de calcul al contribuției de asigurări sociale se evidențiază lunar. Termenul de plată pentru contribuția de asigurări sociale este trimestrial, în 4 rate egale, până la data de 25 inclusiv a ultimei luni din fiecare trimestru.

Deciziile de impunere se comunică contribuabililor în conformitate cu prevederile art. 44 din Codul de procedură fiscală.

Contribuția obligatorie de asigurări sociale se achită la unitățile Trezoreriei Statului din cadrul organelor fiscale în raza cărora sunt luați în administrare contribuabilii, în conturi de venituri bugetare distincte, codificate cu codul de identificare fiscală al contribuabililor.

*În ce privește ambele contribuții obligatorii, trebuie menționat că, pentru contribuabilii preluați de către Agenția Națională de Administrare Fiscală de la casele de asigurări sociale, începând cu data de 1 iulie 2012, organul fiscal competent administrează obligațiile de plată privind contribuțiile sociale pentru perioada 1 iulie - 31 decembrie 2012, în baza informațiilor existente în evidența fiscală, ca urmare a preluării acestora. **Ca urmare, pentru acești contribuabili nu se emit decizii de impunere.***

Stimați cititori, vă aducem la cunoștință apariția următorului act normativ:

*Legea nr. 107/04.07.2012 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2011 privind organizarea și funcționarea inspecției economico-financiare la operatorii economici
(M.O. nr. 457/06.07.2012)*

Redacția